

HÖGSKOLAN I GÄVLE

UTBILDNINGSPLAN

Lärarprogrammet
Programkod: XXXXX
Fastställd av
Lärodbildningsnämnden 200x-

**Utbildningsplan
Lärarprogrammet**

(Study Programme in Education)

Denna utbildningsplan gäller för studerande antagna
höstterminen 2007 eller senare.

UTBILDNINGSPLAN

Fastställd 2007-

Lärarprogrammet
vid Högskolan i Gävle

1 Övergripande uppläggning

Vid Högskolan i Gävle ges Lärarprogrammet med inriktning mot förskola, förskoleklass, fritidshem och grundskolans tidiga år, för vilka krävs minst 140 poäng samt med inriktning mot grundskolans senare år och gymnasieskola, för vilka krävs minst 180 poäng. Programmet avser leda fram till lärarexamen.

Utbildningen omfattar tre utbildningsområden: ett *allmänt utbildningsområde* om 60 poäng, ett utbildningsområde med en eller flera *inriktningar* om minst 40 poäng i ett ämne eller ämnesområde och ett utbildningsområde med en *specialisering* om minst 20 poäng.

Ett aktivt engagemang från studentens sida är en förutsättning för att utbildningen skall ge både en god grund för en fortsatt utveckling inom läraryrket. Studenten skall ha insikt i hur Lärarprogrammet är upplagt och vilka generella och särskilda mål som uttrycks i dess styrdokument. Kunskap om utbildningens förutsättningar, process och förväntade resultat är viktiga för utvärderingen av egna och andras insatser.

2 Mål

Här anges först de generella målen enligt Högskolelagen. Därefter anges examensmålen enligt Högskoleförordningen samt till sist särskilda mål för Lärarprogrammet vid Högskolan i Gävle

2.1 Generella mål enligt Högskolelagen¹

Utbildning skall utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

¹ 1 kap. §§ 8, 9 (SFS 1992:1434)

Utbildningen skall vidare

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

2.2 Mål för Lärarprogrammet enligt Högskoleförordningen, bilaga 2

För att få lärarexamen skall studenten ha de kunskaper och de färdigheter som behövs för att förverkliga förskolans, skolans eller vuxenutbildningens mål samt för att medverka i utvecklingen av respektive verksamhet enligt gällande föreskrifter och riktlinjer. Studenten skall vidare kunna

- omsätta goda och relevanta kunskaper i ämnen eller ämnesområden så att alla elever lär och utvecklas,
- analysera, bedöma, dokumentera och värdera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål samt informera och samarbeta med föräldrar och vårdnadshavare,
- förmedla och förankra samhällets och demokratins värdegrund,
- orientera sig om, förmedla, förankra och tillämpa gällande regelverk som syftar till att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever,
- orientera sig om, analysera och ta ställning till allmänmänniska frågor, ekologiska livsbetingelser och förändringar i omvärlden,
- inse betydelsen av könsskillnader i undervisningssituationen och vid presentation av ämnesstoffet,
- självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och annan pedagogisk verksamhet samt delta i ledningen av denna,
- tillvarata och systematisera egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat som grund för utveckling i yrkesverksamheten,
- använda informationsteknik i den pedagogiska utvecklingen och inse betydelsen av massmediers roll för denna.

Studenten skall därutöver ha kunskap om betydelsen av läs- och skrivinlärning och om matematikens betydelse för elevers kunskapsutveckling.

För att få lärarexamen med inriktning mot undervisning i

- förskola, förskoleklass och grundskolans tidigare år skall studenten ha fördjupad kunskap i läs- och skrivinlärning och i grundläggande matematikinlärning,
- grundskolans senare år och i gymnasieskolan skall studenten ha fördjupad kunskap i att analysera och bedöma elevers kunskapsutveckling samt ha god kunskap i betygssättning.

2.3 Särskilda mål för Lärarprogrammet vid Högskolan i Gävle

Lärarprogrammet vid Högskolan i Gävle syftar till att ge en god **yrkesutbildning** för arbete inom skolväsendet. För att förverkliga detta har särskilda målbilder formulerats.

Efter att ha genomgått Lärarprogrammet vid högskolan i Gävle förväntas studenten ha förvärvat

- både en allmän och en särskild lärarkompetens
- en mångfald av förhållningssätt och metoder relevanta för yrket
- en yrkeskompetens byggd på reflekterad praktik och systematiskt uppbyggda kunskaper och teorier

Både en allmän och en särskild lärarkompetens

Den allmänna lärarkompetensen är gemensam för alla lärare oavsett inriktning. Exempel på sådan kompetens är insikt i värdegrundsfrågor, kunskaper om grupper och ledarskap samt frågor om bedömning. Dessa kunskapsområden studeras främst i det allmänna utbildningsområdet. Den särskilda lärarkompetensen förvärvas framförallt inom inriktningarna och omfattar specifika kunskaps- eller ämnesområden inriktade mot olika verksamheter i skolsystemet. Ämneskunskaper och ämnesdidaktisk eller annan innehållsspecifik didaktisk kompetens är centrala i den särskilda lärarkompetensen. Målet är att de allmänna och särskilda lärarkompetenserna av studenten integreras till en helhet i läraryrkets praktik.

En mångfald av förhållningssätt och metoder relevanta för yrket

Förutsättningarna för lärande skiftar. Studenten skall därför ha förvärvat kunskaper om undervisning och förmåga att organisera verksamheten för att kunna skapa goda förutsättningar för lärande och utveckling. Det finns inte bara en väg till att skapa sådana förutsättningar, utan flera. Den studerande skall därför under utbildningen möta och tillämpa en mångfald av metoder och förhållningssätt och få möjlighet att kritiskt reflektera över dem. I centrum står barns och ungdomars lärande och utveckling och studenten skall självständigt och tillsammans med andra kunna tillgodose deras behov av stöd, handledning och undervisning.

En yrkeskompetens byggd på reflekterad praktik och systematiskt uppbyggda kunskaper och teorier

Relevanta och användbara kunskaper för ett kommande yrkesliv som lärare förutsätter en kontinuerlig växelverkan mellan praktiska handlingar och reflektion över de erfarenheter och upplevelser som dessa handlingar gett upphov till. Yrkeskompetenser utvecklas både från reflekterad praktik och från systematiskt uppbyggda kunskaper eller teorier. Den färdiga läraren skall därför ha utvecklat en kompetens som bygger på erfarenheter, reflektion och vetenskapligt förankrad kunskap samt en medvetenhet om de egna värderingar

som ligger till grund för yrkesutövningen. En förutsättning för att nå detta mål är ett utvecklat samarbete mellan högskolan och regionens skolor.

3 Beskrivning av programmet

Programmet är uppbyggt av *det allmänna utbildningsområdet, inriktningar* samt *specialiseringar*.

3.1 Det allmänna utbildningsområdet

Kurserna inom allmänt utbildningsområde skall tillsammans utgöra 60 poäng. Av dessa är 10 poäng verksamhetsförlagda. Utbildningen inleds med den första terminen av allmänt utbildningsområde och avslutas med de två återstående terminerna i allmänt utbildningsområde. Innehållet är sådana kunskapsområden som är gemensamma och relevanta för alla studenter oavsett inriktning. I första terminen ligger fokus på *lärande och utveckling* som är terminens tema. Den andra terminen har temat *ledarskap och skolans samhällsuppdrag*. I den sista terminen ligger fokus på *examensarbetet*. Kurserna inom allmänt utbildningsområde är uppbyggda så att en tydlig kunskapsutveckling skall ske under utbildningens gång. Kurserna skall därför läsas i en bestämd ordning med en successivt höjd kravnivå.

3.2 Inriktningar

Genom inriktningen förvärvar studenten kunskap och kompetens inom ett kunskaps- eller ämnesområde inriktat mot en specifik verksamhet i skolsystemet. Studenter som avser att avlägga examen om minst 140 poäng skall välja *en* inriktning. Studenter som avser att avlägga examen om minst 180-200 poäng skall välja *två* inriktningar. I varje inriktning om minst 40 poäng ingår verksamhetsförlagda studier om minst 10 poäng. I varje inriktnings högskoleförlagda studier ingår minst 5 poäng ämnesdidaktik.

3.3 Specialiseringar

En specialisering kan vara antingen en fördjupning av tidigare studier inom ett ämnesområde eller en breddning och komplettering av kompetensen. Som specialisering kan studenterna i princip välja alla kurser som ges vid Högskolan i Gävle och vid andra lärosäten. Val skall ske av en eller flera specialiseringar om vardera minst 20 poäng. För den som tänker sig en examen mot grundskolans senare år måste en specialisering utgöras av en fördjupning inom en inriktning (det vill säga fortsatta studier inom samma ämne/ämnesområde). För den som tänker sig en examen mot gymnasieskolan måste två specialiseringar väljas som fördjupning.

3.4 Verksamhetsförlagd utbildning

Både inom allmänt utbildningsområde och inom varje inriktning genomförs *verksamhetsförlagd utbildning*, så kallad VFU. Den verksamhetsförlagda utbildningen består dels av praktiskt lärararbete och dels av fältstudier. Praktiskt lärararbete innebär övning i undervisning och annat pedagogiskt arbete och ska utgöra minst 60 procent av den totala tiden för VFU. Med fältstudier avses att studenten fullgör specificerade uppgifter i anslutning till innehållet i kursen där fältstudierna ingår. Fältstudierna genomförs enskilt eller av en grupp studenter och kan vara verksamhetsbesök, observationer, intervjuer etc. I en särskild PM beskrivs mer ingående formerna och organisationen för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen.² VFU ingår i kurser och beskrivs också i respektive kursplan.³

Ett sätt att utveckla och stärka samarbetet mellan de lokala lärarutbildarna i verksamheten och lärarna på högskolan är att samverka genom de nätverk som byggs upp i inriktningar och allmänt utbildningsområde.

Pedagogiskt utvecklingscentrum, Gävleborg (PUX) är länken mellan förskole- och skolverksamheten i kommunerna samt högskolan.⁴

3.5 Undervisning och examination

Undervisningen inom programmet består av en högskoleförlagd del och en verksamhetsförlagd del. Inom den högskoleförlagda undervisningen möter studenten en variation i undervisningsformer t.ex. föreläsningar, seminarier, exkursioner, studiebesök, räkneövningar, laborationer, grupp- och temaarbeten. I flera kurser stöds undervisningen av användningen av IT, främst den elektroniska lärplattformen Blackboard men också av t.ex. telebilsändningar. I den verksamhetsförlagda undervisningen ska studenten själv med ökad grad av självständighet leda undervisning och annat pedagogiskt arbete samt delta i det kollektiva lärarbetet tillsammans med den lokala lärarutbildaren. Inom den verksamhetsförlagda delen utför studenten också fältstudieuppgifter i anslutning till kursens innehåll.

Examination sker på flera olika sätt beroende på kurs. Examinationsformer är t.ex. hemtentamen, tentamen, PM-uppgifter, uppsatsskrivning, rapporter, examinerande litteraturseminarier och muntliga redovisningar. I flera kurser sker examinationen genom att studenten lämnar in en kursportfölj som innehåller flera olika texter som skrivits under kursens gång. I den verksamhetsförlagda delen lämnar den lokala lärarutbildaren ett omdöme om studentens genomförande av övningsundervisningen. Detta omdöme ligger

² Se bilaga 1 till utbildningsplanen.

³ Högskolans samarbete med partnerskolor regleras av ett särskilt kontrakt.

⁴ För mer information om VFU:n och de avtal som reglerar den, se särskild bilaga.

sedan till grund för examination.

En viktig del i examinationen är till sist examensarbetet där studenten får försvara ett självständigt arbete i ett seminarium.

3.6 Krav för fortsatta studier inom programmet

En student, som inför ett nytt läsår är underkänd på kurser om 15 poäng eller mer, får inte fortsätta på nya kurser förrän vederbörande godkänts på de underkända kurserna. Om studenten har flera underkända kurser finns möjlighet att under en viss tid få en mentor som extra stöd i studierna.

3.7 Avrådan

En student kan avrådas från vidare studier på grund av att vederbörande bedöms ha bristande lämplighet för läraryrket. Vid avrådan skall studenten ges möjlighet att med studievägledaren diskutera alternativa utbildningar.

3.8 Examensarbetet

Examensarbetet skall ha en tydlig yrkesrelevans och utföras antingen i ett ämne med didaktisk inriktning, didaktik eller i pedagogik med didaktisk inriktning.⁵ Det kan utföras med anknytning till en s.k. temagrupp. En temagrupp är en varaktig, tematiskt organiserad grupp som arbetar med såväl forskning som utvecklingsfrågor samt handledning av examensarbeten. Teman och frågeställningar i en temagrupp utvecklas i samarbete med regionens skolor.

3.9 Studentinflytande

Frågor som gäller programmet behandlas i Grundutbildningsberedningen där studenter på Lärarprogrammet och företrädare för kommunerna deltar tillsammans med högskolans företrädare. Grundutbildningsberedningen är rådgivande. Gefle Studentkår utser studentrepresentanter.

I övrigt ska studenterna i de reguljära kurserna känna delaktighet och utöva inflytande t.ex. genom kursvärderingar men även genom kontinuerlig utvärdering.

⁵ Riktlinjer för examensarbetet finns utarbetade i bilaga 3 till utbildningsplanen.

3.10 Användningen av IT för lärande och kommunikation

Genom att kontinuerligt använda IT för lärande och kommunikation i utbildningen ökar studentens kompetens och egna erfarenheter successivt. Ett exempel på användningen av IT i programmet är att alla studenter introduceras i högskolans elektroniska utbildningsplattform Blackboard som sedan används i flera kurser. Studenterna möter också praktiska tillämpningar av IT-användning i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen.

I samarbete med högskolans bibliotek ges även utbildning i informationssökning för att utveckla studenternas informationskompetens.

3.11 Internationalisering

Inom Lärarprogrammet finns möjlighet att fullgöra en del av utbildningen vid annat universitet eller lärarutbildning i främst Europa, men även länder utanför Europa är möjliga. Utbytet kan vara en del i de program som bedrivs inom EU eller det kan ingå i utbytesprogram som bedrivs av Högskolan i Gävle. Det finns även möjlighet att göra delar av den verksamhetsförlagda utbildningen vid svenska skolor utomlands.

Inom vissa inriktningar ges kurser i samarbete med utländska universitet och lärosäten. Då sker undervisningen på engelska och med hjälp av telebild och Internet.

I val av kurslitteratur eftersträvas att viss litteratur är på engelska. Detta ger studenten tillgång till begrepp och termer på engelska inom ämnesområdet samt kontakt med internationell forskning.

3.12 Hållbar utveckling

Programmet ska bidra till att studenten utvecklar en förståelse för vad som menas med hållbar utveckling och vad det konkret innebär för människans och samhällets användande av resurser för att tillförsäkra kommande generationer en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.⁶

Hållbar utveckling inrymmer till exempel kunskap om de ekologiska betingelserna för liv på jorden och om vikten av att bevara den biologiska mångfalden samt baskunskaper i miljöarbete. En annan aspekt av hållbar utveckling är att utbildningen lägger grunden till en hållbar utveckling i yrkeslivet genom beredskap till kompetensutveckling och öppenhet för förändringar och nya krav inom yrket.

⁶ Enligt 1 kap 5 § 1 Högskolelagen.

4 Kurser inom programmet

Strukturplan för lärarutbildningen vid Högskolan i Gävle
Följande alternativ till uppläggnig av studiegången finns inom
lärarutbildningen vid Gävle.⁷

Studeraende med inriktning mot förskola, förskoleklass, fritidshem och grundskolans tidiga år		
År	Höst	Vår
1	Allmänt utbildningsområde 1	Inriktning 1
2	Inriktning 1	Allmänt utbildningsområde 2
3	Specialisering 1 (forts Inr 1 för fsk och ma-no)	Specialisering 2
4	Allmänt utbildningsområde 3	

Studeraende med inriktning mot grundskolans senare år		
År	Höst	Vår
1	Allmänt utbildningsområde 1	Inriktning 1
2	Inriktning 1	Allmänt utbildningsområde 2
3	Specialisering1 (forts Inr 1 ma- no)	Inriktning 2
4	Inriktning 2	Specialisering 2
5	Allmänt utbildningsområde 3	

Studeraende med inriktning mot gymnasiet (HS-inst)		
År	Höst	Vår
1	Allmänt utbildningsområde 1	Inriktning 1
2	Inriktning 1	Allmänt utbildningsområde 2
3	Specialisering1 (alltid C-kurs)	Inriktning 2
4	Inriktning 2	Specialisering 2 (alltid C-kurs)
5	Allmänt utbildningsområde 3	

Studeraende med inriktning mot gymnasiet (N-inst)		
År	Höst	Vår
1	Allmänt utbildningsområde 1	Inriktning 1
2	Inriktning 1	Allmänt utbildningsområde 2
3	Inriktning 2	Inriktning 2
4	Specialisering 1 C-nivå	Specialisering 2 C-nivå
5	Allmänt utbildningsområde 3	

⁷ Gäller när studierna omfattar 140 resp 180 p.

5 Behörighet

Behörig att antas till Lärarprogrammet är den som dels uppfyller villkor för grundläggande behörighet för högskolestudier som anges i högskoleförordningen, dels uppfyller följande särskilda behörighet:

Inriktning naturvetenskap-teknik-matematik mot förskola, även distans, 140 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma A, Nk A

Inriktning Svenska-Engelska mot grundskolans tidigare år., 140 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma B, Nk B (alt Fy A, Ke A, Bi A) Hi A.

Inriktning Svenska-Matematik mot grundskolans tidigare år, även distans, 140 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma C, Nk B (alt Fy A, Ke A, Bi A) Hi A.

Inriktning Svenska-Samhällsorienterande ämnen mot grundskolans tidigare år även distans, 140 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma B, Nk B (alt Fy A, Ke A, Bi A) Hi A.

Inriktning Skapande möten i mångkulturella barngrupper mot förskola och fritidshem, 140 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma A

Inriktning Idrott och hälsa mot grundskolans tidigare och senare år, 140/180 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma B, Hi A, Nk B alt Bi A, Id B alt Specialidrott A eller motsvarande lokal kurs.

Inriktning Matematik-Naturvetenskapliga ämnen mot grundskolans tidigare år även distans, 140 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma C, Hi A., Fy B, Ke A, Bi A.

Inriktning Matematik-Naturvetenskapliga ämnen mot grundskolans senare år även distans, 180 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma D, Fy B, Ke B och Bi B.

Inriktning Biologi-Naturkunskap mot gymnasieskolan, 180 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma D, Fy B, Ke B och Bi B

Inriktning Matematik mot gymnasieskolan, 180 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma D

Inriktning Naturkunskap mot gymnasieskolan, 180 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma D, Fy B, Ke B, Bi B

Inriktning Matematik-Naturkunskap mot gymnasieskolan, 180 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma D, Fy B, Ke B, Bi B

Inriktning Matematik-Fysik mot gymnasieskolan, 180 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma D, Fy B

Inriktning Matematik-Biologi mot gymnasieskolan, 180 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma D, Bi B

Inriktning Svenska mot grundskolans senare år och gymnasiet, 180/200 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma A och Hi A

Inriktning Engelska mot grundskolans senare år och gymnasiet, 180 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma A och Hi A

Inriktning Historia mot grundskolans senare år och gymnasiet, 180/200 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma A och Hi A

Inriktning Religion mot grundskolans senare år och gymnasiet, 180 poäng
Sv B/Sv2 B, En B, Sh A, Ma A och Hi A

6 Betyg

Betyg sätts på i programmet ingående kurser enligt gällande kursplan.

7 Examensbestämmelser

7.1 Examensbenämning

Lärarexamen
Bachelor/Master of Education

7.2 Examenskriterier

Lärarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 140-180/200 poäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer.

Studenten skall inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 10 poäng inom huvudområdet för utbildningen.

7.3 Examensbevis

Student som uppfyller fordringarna för examen skall på begäran erhålla examensbevis.

8 Övriga föreskrifter

Exempelvis:

Övergångsbestämmelser (ex. vad gäller för studenter i systemet)

Rätt till prövning av tillgodoräknande

Eventuella begränsningar när det gäller överlappning mellan kurser/utbildningar

Finns det några övriga föreskrifter som har betydelse för programmet?